Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 147. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 4, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 4-го СЕРПНЯ 1995 р. Ч. 147. РІК CII.

Л. КУЧМА ФОРМУЄ ВИКОНАВЧУ ВЛАДУ

Київ (Р. Р.). — Президент України Леонід Кучма підписав укази про призначення Михайла Ковалка на становище голови Державного комітету енергозабезпечення, а Ігоря Митюкова на пост спеціяльного представника Кабінету Міністрів України при Европейському союзі.

На кінець минулого тижня Президент уже призначив 32 керівників міністерств і комітетів і 23 заступників міністрів. Серед міністрів є 13 докторів наук і 37 кандидатів. Приблизно 10 постів ще треба заповнити. До нового Уряду знову прийшов Василь Євтухов, який був в Уряді Кучми і Звягільського і критикував тодішній курс Кабінету Міністрів, обороняючи інтереси виробництва. Тоді В. Євтухов був віцепрем'єр-міністром з питань промисловости і будівництва. Тепер його призначено на пост віцепрем'єр-міністра паливно-енергетичного комплексу.

Питання про призначення Віктора Пинзеника залишається невирішеним. Президент Л. Кучма запропонував йому пост віцепрем'єр-міністра, щоправда, не першого. В. Пинзеник, на запитання журналістів, прокоментував це так: „Я запропонував Президентові ряд умов, які роблять можливим продовження моєї праці в Уряді, і він погодився їх обдумати".

На прохання уточнити, що то за пропозиції, В. Пинзеник пояснив, що він працюватиме в новому Уряді, якщо координуватиме працю Міністерства Економіки, Міністерства Фінасів, Міністерства Зовнішньо-Економічних Зв'язків і Торгівлі та Міністерства Соціяльного Захисту.

Як видно, Президент не квапиться з його призначенням. Не включили Пинзеника і до комісії з грошової реформи. Під час недавньої заяви про необхідність направлення курсу реформ, Л. Кучма сказав, що „монетаризм пинзеників себе вичерпує". Критикує Пинзеника і В. Євтухов.

В. Пинзеник в інтерв'ю для „України Молодої" сказав: „Для мене ні пониження, ні підвищення не мають ніякого значення. Головне не в назві посту, а в тому, що на ньому можна зробити для продовження економічної реформи в Україні... В 1995 році вперше зарплата зросла вище, ніж ціни, а отже, підвищувався дійсний прибуток працюючих. Нам вдалося переламати тенденцію в січні 1995 року. Вже в квітні дійсна заробітна платня вийшла на рівень вересня 1994 року, а в червні — перевищує зарплатню вересня 1994 року на 15.1 відсотка... Середня зарібітна платня за біржевим курсом досягнула 50 долярів, а за готівкою —46.1 дол."

В. Пинзеник заперечив думку, що нинішня стабілізація в Україні є штучною. Він вважає, що Уряд нарешті „побачив ті конкретні щілини, через які витікають гроші з державного бюджету і тепер намагається ці „щілини залатати". В. Пинзеник також сказав, що вірить в успіх економічних реформ в Україні й намагатиметься їм сприяти.

ПРЕЗИДІЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ РОЗГЛЯДАЛА ХІД ПРИВАТИЗАЦІЇ

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 31-го липня, відбулося засідання президії Кабінету Міністрів України, на якому головував прем'єр-міністер Євген Марчук. У засіданні взяли участь прем'єр-міністер уряду автономної республіки Крим, голови обласних Київської та Севастопільської міських державних адміністрацій.

Розглянуто і визнано незадовільним перебіг виконання указу Президента з 14-го жовтня 1993 року про приватизацію об'єктів незавершеного будівництва у Запорізькій, Івано-Франківській областях і в Києві.

На червень біжучого року на цих територіях налічувалося, відповідно 295, 192 і 112 подібних об'єктів. З них у Запорізькій області і у Києві приватизовано по два об'єкти, а на Івано-Франківщині — жодного. Із намічених до приватизації впродовж 1995 року 1,200 об'єктів незавершеного будівництва за перший квартал приватизовано лише шість. Задля приспішення цих процесів Фондові Державного Майна і Київській міській державній адміністрації доручено розробити спрощений механізм приватизації об'єктів незавершеного будівництва. Вирішено до цього питання повернутися через три місяці.

Кабінет Міністрів розглянув питання про стан праці з кадрами та перебіг виконання закону України про державну службу. Присутніх поінформовано про випрацювання нормативної бази, випрацювання механізмів добору працівників на державні служби на конкурсній основі, формування кадрової резерви, підготову та підвищення кваліфікації кадрів.

Урядові було представлено проєкт концепції приватизації соціяльно-культурної сфери. Концепція передбачає, що при проведенні приватизації має забезпечуватися поліпшування соціяльно-культурного обслуговування населення, не дозволяється руйнування цілісних майнових комплексів, навчальних, наукових та техиологічних програм, а також перепрофілювання об'єктів на певний термін у післяприватизаційному періоді.

Документ буде допрацьовано з участю представників обласних і міських державних адміністрацій, після чого він буде поданий на розгляд Верховної Ради.

Також розглянуто проєкт закону про внесення змін і доповнень до статті II про охорону праці. Ним передбачається врегулювати питання стосовно виплат за шкоду, заподіяну працівникам каліцтвом або іншими ушкодженнями здоров'я, пов'язаними з виконанням трудових обов'язків. Документ буде винесений на розгляд Верховної Ради після його допрацювання.

УКРАЇНА ЗАНЕПОКОЄНА ПОДІЯМИ В БОСНІЇ

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 1-го серпня, пресовий центр Міністерства Закордонних Справ України повідомив, що керівники України з великим занепокоєнням слідкують за подіями в Боснії та Герцеговині.

Тривогу викликала згода генерального секретаря ООН на застосування летунства НАТО і розглядається питання про дозвіл нанести бомбових ударів на теренах колишньої Югославії. Це створює серіозну загрозу миротворчим українським силам, які перебувають у зоні конфлікту та зазнають відкритого тиску з боку воюючих сторін.

Міністерство Закордонних Справ України вивчає згоду генерального секретаря ООН на бомбардування і рішення Конгресу ЗСА щодо одностороннього зняття ембарго на постачання зброї до Боснії. МВС України висловлює сподівання, що згадане рішення генерального секретаря ООН на практиці не вийде поза рамки мандату і стане причиною посилення конфлікту, а дії летунства НАТО матимуть місце тільки у надзвичайних випадках.

Закінчено переслухання в справі Вейко

Вашінгтон. — У вівторок, 1-го серпня, після цілоденних зізнань перед двома скептичними конгресовими комісіями під республіканським керівництвом, Дженет Ріно, генеральний прокуратор ЗСА, закінчила етап переслухань у справі трагічних подій тому майже два і пів року у Вейко, Тек. У своїх зізнаннях Дж. Ріно спокійним і твердим голосом ще раз підтвердила, що винним за смерть 80 осіб релігійної секти Бренч Давідіян у Вейкоє ніхто інший тільки її провідник Дейвид Кореш.

Дж, Ріно заявила, що тільки на її особистий наказ агенти Еф-Бі-Ай почали наступ на забудування згаданої релігійної секти. Вона категорично заперечила будь-яке втручання в ту справу президента Билла Клінтона.

Під час 10-денних переслухань, якими республіканці мали надію доказати, що винними у трагедії Вейко є президент Б. Клінтон і генеральний прокуратор Дж. Ріно, справа обернулася зовсім не так, як їм бажалось. Своїми спокійними, але одночасно переконуючими, словами Дж. Ріно не дала иагоди на будь-які неясності чи натяки. Все було сказано, все було вияснено — рішення були зроблені нею.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Протестують проти указу Президента

СЕВАСТОПІЛЬ. — Біля 40 активістів переважно люди похилого віку так званого Російського народного віча Севастополя на чолі із своїм головою депутатом ВР Криму Олександром Кругловим, розпочали пікетування будинку Севастопольської Міської Ради. Акція відбувається під гаслами: „Семенов — гауляйтер українських окупантів", „Семенов зрадив російську ідею", „Намісника Кучми — геть із російського Севастополя!" Так пікетувальники реагують на указ Президента України Леоида Кучми про призначення голови Севастопільської Міської Ради Віктора Семеиова головою державної міської адміністрації. На думку учасників акції. Севастопіль „був, є і, звісно, довічно буде російським містом". Вони заявили про свій намір протягом тижня пікетувати „аби засудити зрадницьку діяльиість мера міста, що проявилася у тому, що він дав офіційну згоду стати намісииком Президента, чим зрадив обіцяику висловлювати волю мешканців Севастополя, здійснювати і втілювати її у життя, що його він дав, коли ми його обирали". На думку пікетувальників, В. Семенов, так само, як і Президент Кучма, є „Іуда, який не заслуговує на повагу і довір'я".

Засідання колегії Міністерства зв'язку України

КИЇВ. — Відбулося засідання колегії Міністерства зв'язку України. Розглянено підсумки праці галузі в другому кварталі й першому півріччі бужучого року та стан розрахунків за природний газ. Відкриваючи засідання, міністер зв'язку Олег Проживальський відзначив, що за цей час споживачам надано послуг на 11 відсотків більше, ніж за відповідний період миинулого року. Одержано понад 11 трильйонів карбованців прибутку, з яких 40 відсотків використано на розвиток засобів зв'язку. Уведено в дію на 11,000 номерів АТС більше, ніж за шість місяців минулого року, прокладено 225 км міжміських кабельних ліній зв'язку, зокрема, волоконооптичну лінію Львів — кордон з Польщею довжиною 130 км. О. Проживальський акцентував увагу на низькій якості зв'язку. Йшлося й про те, що не вдалося покращити пра-цю місцевих телефонічних мереж, у тому числі й київської, що викликає невдоволення користувачів. Колегія визначила завдання Міністерства на третій квартал та друге півріччя цього року. Найголовніше — це пошук фондів для фінансування програми розвитку галузі за плянами 1995 року та комплексною програмою створення до 2005 року єдиної національної системи зв'язку.

Виїздне засідання Центральної Ради профспілки машинобудівників та приладобудівників України

ЗАПОРІЖЖЯ. — 25-го липня відбулося виїздне засідання Центральної Ради профспілки машинобудівників і приладобудівників України, на якому соціяльно-економічний стан підприємств та організацій галузі визнано критичним: близько половини підприюмств працюють у режимі неповного робочого тижня, акожне четверте змушеие зупиняти виробництво і надавати робітникам неоплачувані відпустки. За станом на червень, 34 відсотки працівників галузі мали прибуток нижче межі малозабезпечености, а 30 — иижче середньодушового доходув Україні. У разі неприйняття владними структурами заходів щодо стабілізації роботи підприємств й організацій жалузі, покращання соціяльно-економічної ситуації в Україні та життєвого рівня населення, ухвалено рішення про проведення в жовтні цього року акції протесту у формі пікетування Адміністрації Президента і Кабінету Міністрів України та мітингів трудових колективів на місцях. Передбачено конкретні заходи, пов'язані з проведенням акції. Вирішено звернутися до профспілок машинобудівного та оборонного комплексу, інших членських організацій федерації профспілок України з пропозицією підтримати її. Про це повідомила пресслужба федерації профспілок України

Приватизація малих підприємств у шести містах України майже закінчилася

КИЇВ. — У Фонді Державного Майна відбулася пресконференція, на якій йшлося, що указ Президента України про заходи щодо прискорення малої приватизації в Україні передбачає її завершення цього року. І хоча останнім часом дедалі частіше висловлюються сумніви в актуальності накреслених термінів, виконання указу є цілком можливим. Про це свідчить і досвід шести українських міст, де вже з'явилася „критична маса" приватизованих малих підприємств, що забезпечує незворотність та ефективність цього процесу. Станом на 1-го липня 1995 року в Хмельницькому приватизоваио 91 відс. малих підприємств (143 підприємства), в Черкасах 82 відс. (213 підприємств), в Ужгороді — 81 відс. (146 підприємств), у Луганському — 75 відс. (282 підприємства), Маріюполі — 75 відс. (358 підприємств), у Запоріжжі — 65 відс. (670 підприємств). Певну ролю в прискоренні приватизаційних процесів у згаданих містах відіграв проєкт малої приватизації в Україні Міжнародної фінансової корпорації (МФК), який фінансуєАгенція ЗСА для міжнародного розвитку. За час існування проєкту було надано допомогу в приватизації 2667 малих підприємств (станом на 1-ше липня 1995 року). Вражають темпи приватизації у Маріюполі, де за проєктом малої приватизації в Україні розпочалася праця лише в листопаді 1994 року, за за допомогою консультантів МФК розроблено і проведено модель приватизаційного „конвеєра", коли авкціони з продажу об'єктів малої приватизації проходили двічі-тричі на місяць. Оскільки місцева влада згаданих шести міст України практично виконала свою приватизаційну програму, вирішено перевести групи консультантів до нових міст.

У КИЄВІ ПЛЯНУЮТЬ ПОХІД У 40-Й ДЕНЬ СМЕРТИ ПАТРІЯРХА

Київ (УНІАР). — „18-го липня відбулася антиукраїнська акція, що замовчується Президентом і його оточенням," — таку думку висловив Віктор Цимбалюк, заступник голови організаційного комітету з питань підготови 40-го дня смерти Патріярха Володимира.

Під час пресконференції, влаштованої комітетом 31-го липня, журналістів повідомили, що у 40-ий день смерти, який припадає на 23-го серпня, напередодні Дня Незалежности України, вулицями міста пройде мирна процесія, участи охоронців у якій не передбачається. Комеитуючи це твердження, голова київського міського осередку УНА-УНСО Олександер Коваленко зазначив, що в ході цієї мирної акції ситуація може змінитися, тому УНА-УНСО залишає за собою право на власне рішення.

Відповідаючи на запитання щодо перепоховання, Митрополит Філарет зазначив, що українські єпископи звернулися до Уряду з вимогою перепоховати тіло Патріярха Володимира „на теренах святої Софії, де він і повинен бути похованим, як голова Української Церкви". Митрополит спростував чутки про насильницьку смерть Партіярха. На його думку, такі чутки поширюються для того, щоб провести ексгумацію тіла, а потім поховати Патріярха у місці, що недостойне, на думку Церкви, сану Патріярха.

Туреччина побудує в Криму 1,000 будинків для кримських татар

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 2-го серпня, на пресконференції керівник пресслужби Президента України Михайло Дорошенко, відповідаючи на запитання щодо облаштування в Криму татарського населення, сказав: „При всьому тому, що ми з розумінням ставимося до проблем кримських татар, при всьому тому, що з багатьох питань збігаються наші оцінки та становища, ми повинні виходити з того, що ситуація в нашій країні тепер не та, що була п'ятдесят чи десять років тому. Я хочу викласти становище, яке підтримує Президент. Ідеться про те, що відповідальність за дії колишнього тоталітарного режиму незалежна Україна сьогодні не повинна нести. Вона не може забезпечити всіх кримських татар усім необхідним. Як окремих громадян (хоча, зрозуміло, їх дуже багато) демократична держава, громадське суспільство, безумовно, повинні прийняти, особливо моральну підтримку повинні надати депортованому населенню. Це абсолютно зрозуміло. Але допомога може бути окремим громадянам. Підхід повииен бути такий: якщо хтось, якась сім'я має достатнє забезпечеиня, можливості для облаштування, то держава, мабуть, не зобов'язана, тим більше, коли вона не має такої можливості. В кого таких можливостей не вистачає, то допомога така повинна бути".

День раніше, 1-го серпня, у Міністерстві Національностей, Міграції та Культів

(Закінчення на стор. 4)

ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА МВФ ВІДВІДУЄ УКРАЇНУ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 1-го серпня, Президент України Леонід Кучма прийняв заступника директора Міжнародного валютного фонду Стенлі Фішера. Делегація МВФ перебуває в Україні від 31-го липня з метою аналізи перебігу реформ і вирішення питання про можливість надання третьої частини кредиту stand-by. С. Фішер в цілому схвалив економічну політику Л. Кучми, а український Президент зі свого боку запевнив представника МВФ у незмінності взятого курсу. В разі необхідности, зауважив Л. Кучма, будуть вноситися потрібні корективи.

У зустрічі взяли участь віцепрем'єр-міністер Роман Шпек, голова Національного Банку України Віктор Ющенко, голова Постійної комісії ВР України з питань економічної політики і управлінням народним господарством Олег Таранов та інші офіційні особи.

Експерти вважають, що перешкодою може стати рівень інфляції, що виносить 4-5 відсотків, замість 1-2 відсотків, як передбачалося у меморандумі, підписаному, між Україною і МВФ восени минулого року.

С. Фішер також зустрівся з Олександром Морозом, головою ВР України. „Ми будемо підтримувати Україну в її реформах," — заявив він.

На початку зустрічі С. Фішер висловив задоволення розвитком відносин між Україною і МВФ, а також станом здійснення програм МВФ в Україні. С. Фішер відзначив позитивні зрушення, що спостерігаються останнім часом в економіці України.

О. Мороз повідомив, що ВР підтримує економічну теорію, прихильником якої є С. Фішер, в цілому, однак наголосив на необхідності зважувати на те, що Україна має свою специфіку і свої особливості.

З українського боку у зустрічі взяли участь Р. Шпек, В. Ющенко, а також радники голови ВР України Віталій Мельничук та Микола Міщенко.

За словами М. Міщенка, сторони зійшлися на тому, що потрібні певні корективи політики реформ в Україні.

2-го серпня в приміщенні МЗС України відбулася пресконференція С. Фішера.

Здійснення програми реформ в Україні вступає у критичну фазу, підкреслив заступник директора МВФ. Це насамперед пов'язано з початком проведення гострих фінансових заходів, що в свою чергу може створити політичне напруження. С. Фішер ще раз підтвердив готовість МВФ підтримати Уряд України задля повного здійснення програми реформ, мета якої — досягнення стабільности та економічного росту.

Відповідаючи на запитання журналістів, С. Фішер підкреслив: існує висока вірогідність, що восени 1995 року Україна може отримати третю частину фінансової допомоги. Тепер ідуть переговори з місією МВФ, на яких розглядається це питання.

Коментуючи перспективу введення гривні, С. Фішер сказав: „Я не думаю, що Уряд буде проводити грошову реформу, доки для цього не створяться необхідні умови. Це означає, що треба мати низький рівень інфляції, добре збалянсовану ситуацію з бюджетом, а також треба, щоб на цьому етапі обмежувалося зростання заробітної платиі".

У СВІТІ

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД офіційно звернувся до Вашінгтону з проханням видати лідера екстремістичної організації Гамас Мусу Абу Марзука, заарештованого 25-го липня на летовищі імені Кеннеді в Ню Йорку. М. А. Марзук має право на постійне проживання у ЗСА і мешкає там уже 14 років, час від часу виїжджаючи за межі країни. Тепер американська Служба еміграції і натуралізації прийняла рішення відмовити М. А. Марзукові у праві в'їзду в ЗСА. Як відомо, Гамас виступає проти мирного діялогу між ізраїльським урядом і Палестинською визвольною організацією. Гамасівці постійно вдаються до терористичних акцій на території Ізраїля. М. А. Марзука звинувачують у тому, що він у 1992 році передав зі ЗСА на західній берег Йордану і в смугу Гази 100,000 дол., з яких 45,000 дол. було використано на придбання зброї для бойовиків Гамас.

У ЗВ'ЯЗКУ з недавньою терористичною акцією в паризькій підземці поліція лише в самому Парижі перевірила 4,516 осіб і 1,343 авта. Виявлено 234 осіб, причетних до різних правопорушень, і 12 іміґрантів, що мешкали у Франції незаконно. Піскя того, як минулої неділі в країні розповсюджено три комп'ютерні портрети, створені за свідченнями очевидців, в поліцію надійшло декілька сотень додаткових інформацій. Тим часом наукова ляборатορія паризької поліції визначила склад вибухівки, застосованої терористами для згадуваної акції, у вислідi якої сім осіб загинуло і 84 було поранено.

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК,1-ГО СЕРПНЯ, керівництво відомої американської корпорації Вестінґгавз електрік повідомило, що за суму 5.4 блн. дол. перекупило телевізійну мережу Сі-Бі-Ес. Вестінґгавз — це в основному фірма індустріяльного виробництва. Не зважаючи на задовження, фірма вирішила придбати згадану телевізійну мережу, бо згідно з твердженнями Майкла Джордана, головою керівництва Вестінґгавз, це надбання створить одне з кращих і першорядних підприємств. З придбанням телевізійної мережі Сі-Бі-Ес Вестінґгавз матиме до своєї розпорядимости крайову мережу, 15 телевізійних станцій і 39 радіостанцій, що дасть фірмі доступ до майже третини населення ЗСА. Це, на думку аналітиків, є иеабияким досягненням у сьогоднішньому світі негайної інформації.

АЛЬМАНАХ УНС НА 1996 РІК

Як і кожного року, редакція „Свободи тепер підготовляє матеріяли до Альманаха УНСоюзу на 1996 рік. Цей Альманах УНС буде частинно присвячений п'ятиліттю відновлення незалежности України та 10-літтю чорнобильської катастрофи. Матеріяли на інші теми також братиметься до уваги. Авторів проситься надсилати матеріяли до 23-го вересня 1995 року. — *Ред*.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Що дає Україні заборона розрахунків у долярах?

Ще зовсім недавно всі намагалися за всяку ціну позбутися карбованців, обміняти їх на будь-який товар або тверду валюту. Сьогодні ситуація змінилася: у перший день серпня український карбованець вступив у свої права хоч і тимчасової, але повноправної національної валюти.

Це вже друга спроба припинити вільний обіг чужоземної валюти в Україні. Першими на терені колишнього СССР це зробили балтійські країни, пізніше країни Середньої Азії та Росія. В середньоазійських державах це вдалося досить швидко, бо кожен, хто попадався на вулиці з долярами в руках, міг бути засуджений до смертної кари. Росія припинила валютні розрахунки тільки після четвертої спроби.

В Україні перша спроба була 18-го лютого 1995 року, але вона не вдалася. Запротестували комерсанти і приватні банкіри, які твердили, що карбованцевої маси не вистачить і це паралізує українську економіку. Та час показав, що насправді вони злякалися викриття своїх незаконних операцій. Їм потрібний був час для того, щоб поховати „кінці в воду". Багато з них деклярували лише п'ять відсотків прибутку, а решта ішла в „тінь".

До 18-го лютого в Україні було 1,200 фірм і банків, які мали ліцензію на розрахунки у валюті. Після цієї дати подали заявки на продовження ліцензії тільки 353 фірми, а дозвіл на валютні розрахунки отримали лише 200 банків та підприємств. Порушникам відмовляли, а знайдені приховані суми конфісковано й продано на міжбанківських валютних торгах.

Що дало це для людей? Нічого. Ніякого пожвавлення біля обмінних пунктів не було. Валюту, як і раніше, купується і продається. Єдина зміна полягає в тому, що раніше за товар можна було платити карбованцями, долярами, або німецькими марками, а тепер тільки карбованцями.

Для держави ці заходи дещо дають. Адже вся валюта тепер проходить через обмінні пункти, тобто через банки. Існує можливість виявити, скільки в Україні є чужої валюти і простежити її рух. Крім того, це необхідний крок перед грошовою реформою. І всі знають, що вона не забариться, бо тепер, щоб купити меблі або іншу велику чи дорогу річ, треба привезти мішок грошей. Це дуже незручно.

Реформу заплановано на жовтень цього року. Обіцяють, що ніхто нічого не втратить, однак з досвіду відомо, що держава завжди використовує реформу ще й для того, щоб поповнити бюджет за допомогою цінових відхилень під час обміну грошей на нову державну валюту. Це теж спосіб пограбування людей.

Та все ж люди чекають на реформу спокійно і навіть задоволені, що авторитет купоно-карбованця піднявся. Щодо валюти, то вона в Україну прибуватиме, як і раніше, й обмінюватиметься в банках на карбованці, а пізніше на гривні. Валюта Україні потрібна і найбільше дає її туризм, тому на міжнародних летовищах, в готелях і на курортах для чужоземців торгівля за доляри дозволяється й далі.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Осип Труш

УКРАЇНА І НАСЛІДКИ ВІЙНИ В БОСНІЇ

На сторінках світової преси, на телебаченні ведуться постійні дискусії на тему війни в Боснії, яку, за твердженнями політиків ООН і НАТО, неможливо припиннти, бо мається до діла зі століттями взаємно нагромадженою економічно-релігійною нетолерантністю і ненавистю всіх народів колишньої Югославії. Приймаємо до відома, що це не новина, що такий стан існував, існує сьогодні і буде існувати в майбутньому, однак ця ситуація не повинна бути на перешкоді зайняти рішуче становище, а особливо тоді, коли ці народи після розпаду Югославії виявили природне бажання бути самостійними і їм на це дали згоду ООН і державн Европи, які є членами НАТО.

Коли серби почали брутальну війну „етнічного чищення" цивільного мусулманського населення, то ООН і НАТО засудили це, як боротьбу проти гуманности. Ці закиди, хоч і слушні, залишилися тільки закидами і критикою без належної спроби зорганізувати засоби протидії, щоб цю ситуацію устабілізувати та подати економічну і військову допомогу мусулманській стороні. Такої спроби і заходів не було в перших днях сербського наступу й немає його в сучасну пору. Крім цього ООН і НАТО не зуміли оформити оборони безборонного населення після трьох років жорстокого конфлікту. Однак слушно твердять критики подій в Боснії, що ані ООН, ані НАТО не є спроможні цей конфлікт ліквідувати через брак чітко окресленого пляну дії в економічно-військовій площині, щоб запобігти сербському наступові.

Тут варто пригадати, що досвід Кореї, В'єтнаму й Іраку не береться до уваги, а він дає широкий спектр знання слабих і рівночасно успішних засобів, як плянувати воєнні операції, щоб вони були успішними. Наводиться як приклад ці три конфлікти, бо вони своєю структурою близькі до боснійської дійсности з різними військовими формаціями, але не є під одніею командою, так як це практикувалося у вищезгаданих конфліктах. Цієї структури бракує нині в Боснії, а такий стан створив хаос, який використовують серби.

Якщо брати до уваги досвід тих операцій, ООН мала якесь відношення до них, то добрим прикладом нехай послужить нам конфлікт в Іраку, де, крім участи інших держав і їх військових частин був один узгіднений політичний і військовий провід, яким керувала Америка. Операції в Іраку, які мали на меті захистити нафту для Заходу, мали іиший характер і завдання, ніж в Боснії, де цього немає. Та всупереч цьому принципи тактики є незмінними і вони актуальні в Боснії, а їх можна звести під такі знаменники: 1) потрібне чітко окреслене завдання і хто має його здійснювати, 2) один політичний і військовий провід, без різниці чи це Франція, Англія чи Америка буде очолювати, 3) конкретне розмежування політичного й військового сектора, 4) яка ціль і хто має її виконати, коли, як, де і ким.

Ось уведення цих принципових засад координації дій треба застосувати до ситуації в Боснії, якщо вони не будуть прийняті, то немає найменшої надії на успіх. Мусять покінчити з цією аномалією, коли генеральний секретар ООН наказує військовому проводові, коли і де скидати бомбу чи атакувати сербські позиції. Стан, який тепер існує, суперечить принципам військової тактики.

Ніде правди діти, що немає тепер охочих проливати кров за Боснію, бо заанґажовані держави Европи й Америка не мають великих шансів користати в економічному аспекті і тим більше їх державні інтереси не є загрожені, однак є дуже важливий фактор майбутньої настанови різних доморослих диктаторів і політичних хуліганів, коли б серби виграли цей брутальний конфлікт. Це було б зеленим світлом для них, бо якщо сербам вдалося, то і нам можна. Очевидно, це один фактор, а другим є гуманний, коли цивілізований світ дивиться на ці сербські злочини і толерує їх без жодної реакції.

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Мирослава Макаревич

Виставка праць І. Твердохліб у Києві

Дивилася на дитячі очі, коли голова Національної комісії Олександер Федорук розповідав про життєвий шлях майстрині, і помітила, що діти й без допомоги дорослих, безпосередньо спілкувалися з Іриною Твердохліб, бо в кожній її праці — чи то в образі Божої Матері, чи в аурі зруйнованої, але збереженої у духовній пам'яті церкви, в космічних абстракціях пульсує душа художниці, її висока духовість.

Ірина Твердохліб майже 50 років живе далеко від батьківщини — у Рочестері, на північному сході ЗСА, але свої чарівницькі сили черпає з рідної слов'янської землі, де залишилося її коріння.

Ще в дитинстві прокинувся малярський талант. Ірина Твердохліб згадує в автобіографії: „Мій батько завжди глядів із вдоволеним усміхом на мої рисунки. Він радо купував мені фарби, папір, кольорові олівці, а я старалася намалювати щось гарне... Коли надходили великодні свята, моя мати розписувала дуже гарні писанки. Я залюбки сідала вечорами біля матері і розписувала писанки по-своєму... А мати раділа з того і показувала всім у хаті, які то чепурні писанки я розписала". В неї не було вагань, яку стежку обрати в житті, творчості: все її життя є синонімом творчости.

Ірина закінчила мистецькі студії в Інституті пластичного мистецтва у Львові, стала членом Спілки Образотворчих Мистців, навчалася малювання у середній жіночій школі у Львові.

У Німеччині брала участь у виставках, організованих Спілкою образотворчих мистців на чужині, ілюструвала казки для дітей та оформлювала видання книжок.

В Америці, поселившись у Рочестері, працювала у лябораторіях місцевого університету і, що важливо для мистця, продовжувала студії у Рочестерському технологічному інституті фігурального рисунка, малювання портретів, шовкодруків, кераміки й технології кольорової фотографії, тож не дивно, що зуміла виявити себе як талановитий художник у найрізноманітніших техніках і стилях мистецтва.

І. Твердохліб мала багато персональних виставок: була учасницею світової виставки українських мистців у Торонто 1982 року, її твори друкувалися у „Книзі творчості українських мистців поза Батьківщиною".

Про Ірину Банах-Твердохліб багато пишуть — за кордоном. В Україні ж тільки починають з нею знайомитися. Сама майстриня окреслила свій творчий світ так: „Соборницька любов моя до свого народу була рівною посвяті. Я душевно переживала все горе і скорботи нашого народу, тому малювала картини з мартирології України вже довгі літа. У символічних картинах я зобразила глибоко пережите не одно горе свого народу".

Ірина Банах-Твердохліб належить до тієї когорти дисидентів, які за духовим покликом пропаґували українську культуру за кордоном. Українська спільнота далекого зарубіжжя перебувала, порівняно з ситуацією в Україні, у сприятливій атмосфері для культурного розвитку. Ті, хто опинився по той бік барикад, мали можливість безпосередьо вивчати і творчо сприймати досвід сучасного західнього мистецтва. У статті-сповіді кілька років тому художниця писала: „Мистецтво займає передове місце у духовому розвитку народів, віддзеркалює величні, героїчні, а також трагічні часи свого народу, чим скріплює національну свідомість, підбудовує прагнення до змагань за суспільну справедливість, до боротьби з повною посвятою за державність..."

Про таких талановитих прекрасних жінок має знати Україна, вона може пишатися ними. Сподіваюся, що наше суспільство навчиться берегти таланти, люди прагнутимуть до духової гармонії.

(З газети „Український Кур'єр", Київ, 24-го червня 1995 р.)

Петро Часто

МІЖ ПОЕЗІЄЮ Й ОРТОДОКСІЄЮ

II

Тому ніскільки не дивує любов Б. Олійника до Сербії. Дивує інше: ця любов у нього якась незрозуміла, похмура, зловісна, мов блискавка на чорному небі, збудоваиа на крайнощах, на „або—або", на протистоянні, на всьому такому, що властиве першому ліпшому фанатикові, а не поетові. Коли журналіст вимовив прізвище Ґорбачова, Б. Олійник безапеляційно витлумачує: „Ґорбачов — іраціональна особистість". Ще з більшим правом цю характеристику можна застосувати щодо самого Б. Олійника. За жоден з його арґументів неможливо вхопитися, як за логічну нитку — всі вони тут же рвуться й губляться в якійсь напівмістичній темряві. Логічним є хіба одне: згідно зі своїм відчуванням і розумінням життя, Б. Олійник і не може не вдаватися до такої „неакадемічної" категорії, як „сатанізація".

Отже, за Б. Олійником, проти сербів діє міжнародна змова, на чолі якої, певна річ, стоять З'єднаиі Стейти Америки — саме вони започаткували ідеологію „нового світового порядку", зомбували нею Ґорбачова, розвалили СССР, тепер ось прагнуть підкорити сербів, а відтак візьмуться за решту народів. Буквально: „Загине Юґославія, настане й наша черга. Це було ясно з самого початку. Невже дуже „цивілізований" Захід так заопікувався нашимн суверенітетами! Та Вашінґтонові наплювати, як на українців, на росіян, сербів, так і на наші незалежності". Що на це скажеш? Не є дуже мудрим вважати офіційний Вашінґтон, чи якогось певного президента всією Америкою — це країна, в якій ніяка ідеологія, навіть „найкраща", не може бути накинена зверху, і тому дотепер „новий світовий порядок" має не більше прихильників, ніж американський консерватизм та ізоляціонізм.

Подруге, які є підстави в Б. Олійника отак безпосередньо пов'язувати українське майбутнє зі сербським? Виявляється, тією підставою є православ'я. Стає цікавіше! Комуніст Б. Олійник, член партії, яка, власне, й постала на запереченні всього святого на землі, захищає релігію! „Коли почалася ця сатанізація сербів, почалося, саме по дрібницях, по деталях, винищення православ'я... Суть православ'я — в духовній владі. Саме це ще заважає багатьом пустити по конвайєру наш дух, нашу мораль. Підмінити все це якоюсь пластичною масою, пепсі-колою. Саме тому новоявлені американські хазяїни ще не стоять на наших скальпах, щоб учити, як нам, відсталим, тоталітарним, жити і мислити за демократичними американськими зразками".

Знов таки, „наш дух" — то чий? Комуністичний чи релігійний? Але вже нехай там. Припустімо, що маємо ще одного Павла зі Савла. Одиак проблема лежить значно глибше, і це проблема нашого індивідуального, свідомого чи несвідомого, проте неминучого вибору: ми вибираємо між релігією і релігійністю, між звичним обрядом і глибинною, спасаючою душу вірою. Православ'я, як і католицизм, як і будь-яка іиша конфесія, тоді є істинною, „правильною" релігією, коли воно живе у живому серці, перемагаючи в ньому звіра. Коли ж стати на якомусь зовиішньому вияві, на формальній належності, й цілком по-партійному узагальнювати і абсолютувати її, то й остаточні висліди матимемо не кращі, ніж партійні.

Найменше хочеться вступати у богословські дискусії з Б. Олійником, але все ж добре було б збагнути головну мету його беоґрадської розмови. Подібне до того, що такою метою було створити з допомогою поетично-політичного іраціоналізму виправдальне обрамлення для відповідної діяльности в Україні. Чому депутат-комуніст, політик, який існує у вузьких межах „або—або", так гаряче остерігає від „американських зразків"? Може, це він робить задля відшукування наших иаціональних, українських зразків? Послухаймо далі: „Горе, трагедія, що знайшлися серед слов'янського иароду ті, хто купився на ці заокеанські загальнолюдські штучки... Ну що робити, якщо ми найелементарніше почали забувати: що всі ми разом будемо набагато сильнішими". І тут, нарешті, цілком ясно, хто це — ми. Слов'яни, як бачимо з вислову Б. Олійника, то один народ, а його православний осередок, самозрозуміло, в Москві. Іншими словами, „ми" загалом — це Росія, все та ж, імперська, а „ми" конкретні, українці, серби і т.д., у її животі. Та й не іншими, а таки словами самого Б. Олійника: „На небі Христос, на землі — Росія",— не стидаючись перед Христовим іменем, повторює Б. Олійник сербське „релігійне" гасло, нехтуючи тією обставиною, що воно в даному випадку звучить антиукраїнськи. Не просто „переконаним комуністом" — треба бути рабом-ортодоксом, щоб отак зневажити немилосердну украиіську історію, упродовж якої Росія „любила" Україну „всеслов'янською", „всеправославною" любов'ю — любила для того, щоб України більше на світі не було.

(Продовження буде)

Лідія Чоловань-Ковальчук

По війні

Сипляться яблука,
Струшені вибухом.
Котяться груші
У вирву від бомби.
Дід садить вишні
У ями ті — пльомби
Ставить землі,
Щоб не боліло.
Візьміть, мамо,
Пісню за руку

Та й приведіть її
До мойого порогу:
Сум ніколи тоді
Сюди не загляне,
Очам не стане росяно.
Будуть завжди чорними
Мої коси.
Візьміть, мамо,
Пісню за руку.

м. Нікополь

Петро Грицак

СТОРІЧЧЯ ОСВІТНІХ УСТАНОВ У ПЕРЕМИШЛІ

Українська земля, пізніше знана як Східня Галичина, була остаточно окупована поляками (при сильній допомозі своїх нових союзників литовців) у 1387 році, а в 1772-1918 роках перебувала під Австрією. Наслідки польського панування були страшні для українського народу: вищі верстви були спольонізовані, мало залншилося міщан по містах, а простий народ перебував у страшному ярмі (панщину знесено аж у 1848 році). Ось як говорить про українців польський представник інж. С. Щепанський, інформуючи альянтів про україиські справи в 1918 -19 роках: „Це є хлопи (улюблена поляками назва українців), для яких основні є справи економічні й соціяльні, як пограбувати польські поміщицькі власности і грабіж міст. Вони не є народом, а лише племеием, необ'єднаним етнографічним матеріялом, з якого колись виростали найкращі поляки (?)..." Представляючи галицьких українців як сиру етнографічну масу, поляки самі себе оскаржували: як до того могло дійти після століть польського панування? Але українці не спали!

Саме в Перемишлі, перша в Галичині, група людей, між якими було багато духовників, на переломі XVIII — XIX століть, взялася до організації українського (тоді ще „руського") шкільництва та поширення освіти серед народу, через творення т. зв. парохіяльних шкіл. Так само розпочався рух організувати систему середньої і вищої освіти. Це тому, що піонери із „Перемиської групи" знали, що тільки освіта та власна інтеліґенція можуть поправнти такий, майже катастрофальний стаи, у якому опинився тоді український народ у Східній Галичині. Через те що Перемишль знаходився вже близько до пограниччя української етнографічної території, політичний і культурний натиск на все українське був тут завжди дуже сильний, але також була така на це реакція. Тому Перемишль був давнім центром українського державного, релігійного й культурного життя. Тут мала місце перша урочиста Шевченківська академія, де перший раз відспівано „Ще не вмерла".

Після довгих пертрактацій (бо поляки робили перешкоди), окрему українську державну гімназію зорганізовано в 1888 році, а перша матура відбулася в 1895 році, коли також постала українська жіноча гімназія (приватна), знана як Дівочий Інститут. Обі інституції мали велике значення для піднесення загальної освіти на Перемищині та для приготовлення широких верств професіоналістів. Чоловіча гімназія мала в деяких роках понад 1,300 студентів і була може найбільшою такого роду інституцією в Галичині. Мала гарний (на ті часи) будинок, дехто казав, що найкращий у цілій Австрії, із приміщеннями на фізичні, хемічні, зоологічні та ще деякі іиші лябораторії, гарну руханкову залю, авлю на Богослуження. Загальновідомо, що з початком XX ст. австрійська середньошкільна виховна система була однією з найкращих у світі. Тому вихованці Перемиської української гімназії мали добру підготовку до вищих студій. Тут можна згадати факт, що в Перемишлі жиди, поки збудували собі окрему гімназію, залюбки записувалися до української. Автор пригадує собі такий епізод. Одиого дня він йшов в товаристві нашого професора вулицею Францішканською, де були найкращі в місті крамниці. Перед ними стояли їх власники. Я завважив, що багато з них кланялися нам. Коли я запнтав того професора, чому вони це роблять, він відповів: „Дивись, це все мої колишні учні!"

Дівочий Інститут — це була гімназія з інтернатом, які на ті часи мали взірцеве приміщення на узгір'ї із гарним видом на місто, і притягали дівчат не тільки з Перемишля, але навіть із цілої Галичини, та ще перед світовою війною — із наддніпрянської України. Все це було збудоване за приватні фонди, тоді коли гроші з податків були головно вживані на підтримаиня польських шкіл. Однак, хоч існувала велика диспропорція між кількістю польських і українських середніх шкіл, українці доганяли і переганяли часто поляків кваліТативно, більш серйозною охотою до науки й інтенсивною працею над собою. В тім є, очевидно, велика заслуга, як сказав о. І. Сиротинський (матура 1930 р.), „незабутніх учителів-професорів, які впродовж восьми років навчали нас не тільки своїм словом, але і прикладом", „бо вони були не тільки учителями, але й виховниками". Це стосується і вчительського складу Дівочого Інституту, де також було гарно поставлене музичне й мистецьке виховання (мисткиня О. Кульчицька вчила довгі роки, також поет В. Пачовський).

Із більше знаних вихованців Перемиської гімназії можна назвати, наприклад, поета П. Карманського, Г. Пипського та І. Сорокевича (два останні згинули в бою під Крутами) та полковника Р. Дашкевича, Р. Купчинського, Д. Палієва, Ф. Черника (героя з-під Мотовилівки), І. Чмолу і І. Цяпку-Скоропада, із українських військових формацій. На Святий Вечір гімназійна молодь ходила колядувати й бажати „веселих свят" нашій поетесі Уляні Кравченко, що жила тоді на Підзамчу. До національно-суспільного виховання учнів і учениць перемиських гімназій, а також інших шкіл, що тоді існували в Перемишлі, також причинився факт, що ми тут мали дослівно „історію навколо нас". Так, ми бачили польську катедру, збудовану з каміння, одержаного із зруйнування українського храму з XI ст. Сталося це варварство ще у XV ст. Після руйнації каміння було старанно обмите „від схизми" в місцевій ріці Сяні. Перемишль сто років тому був великою тверднею. Навколо міста було багато цвинтарів із світової війни та руїни фортів.

(Закінчення на стор. 4)

Видання Гарварду насвітлюють Берестейську унію

Український Науковий Інститут Гарвардського Університету відзначить ювілей чотирьохсотліття Берестейської Унії 1596 року різноманітними науковими програмами. Серед них важливе місце займатиме випуск наукових видань про її історію і значення. Корпус цих праць охоплює нові наукові монографії і видання джерельних матеріялів. Вони виходять у двох біжучих серіях Інституту, тобто в „Гарвардській Серії Українознавства" та в окремому корпусі „Гарвардської Бібліотеки Українського Письменства", який Український Науковий Інститут видає з рамени „Гарвардського Проєкту" для відзначення тисячоліття хрещення Руси-України.

До видань Українського Гарварду, які відносяться безпосередньо до вивчення Берестейської Унії, і є до набуття для зацікавлених в історії даної доби, входять три томи корпусу „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства", а саме: „Зібрані твори Мелетія Смотрицького" (серія факсимілійних текстів, том І, 805 ст., фундатор Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Ню Йорку), „Євангеліє Учительноє" Мелетія Смотрицького (серія текстів, том II, 552 ст., фундатори п-во Богдан і Марія Робака), „Оборона єдности церковної..." Лева Кревзи і „Палінодія" Захарія Копистенського (серія текстів, том III, 596 ст., фундатор д-р Марія Кобринська в пам'ять свого чоловіка бл. п. Романа Кобринського). Незабаром появиться том із серії перекладів на англійську мову, в якому буде поміщений переклад двох останніх із згаданих праць (фундатори п-во Миколи і Галина Гадзінські), і додаткова книжка джерел і покажчиків до перекладу, (фундатор пані Юлія Полянська в пам'ять своїх батьків св. п. Івана і Марії з роду Вісліцьких, сестри Анни, братів Івана, Василя і Михайла).

З нових праць цього року появиться монографія д-ра Давида Фрика, відомого славіста і філолога з Каліфорнійського університету в Берклі. Його книжка аналізує життя і творчість Мелетія Смотрицького (фундатором цього видання є бл. п. Соня Микитка). На початку 1996 року запланований випуск монографії Бориса Гудзяка, доктора Гарвардського Університету (тепер Інституту Історії Церкви у Львові), п. з. „Криза і реформи: Київська Метрополія, Константинопольський Патріярхат і генеза Берестейської Унії". Буде також видана монографія д-ра Стефана Пюв (Університет Дюк), в якій автор робить філологічну аналізу давньої української доби Мелетія Смотрицького.

З наближенням 1996 року українські релігійні та наукові інституції присвячуватимуть увагу глибшій аналізі історичних подій, що довели до Берестейської Унії. В Українському Гарварді вичислені повище і пропоновані на 1996 рік видання творитимуть широку серію студій даної історичної події. Буде досліджуватися суто релігійна проблематика, але враз з нею також загально-історичні і культурні обставини епохи Берестейської Унії. Ці наукові видання корисні ще й тим, що вони вносять у західний антиломовний світ українську проблематику, і стають не раз одиноким, українським, голосом в американських та європейських дискусіях, де оформляється сучасне розуміння історії.

Корисну ролю в цьому процесі відіграє доброчинство громади та тих осіб, які стали меценатами-фундаторами наукового процесу, бо праці Українського Гарварду появляються і ступнево розходяться в світі. Бажаючі замовити одне з видань серії, яка відзначає ювілей чотирьохсотліття Берестейської Унії, або отримати ближчі інформації про видавничі пляни Українського Наукового Інституту, можуть звернутись листовно до Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, MA 02138.

ФКУ

Округа СУА Північного Ню Йорку відзначила 70-ліття СУА і 40-ліття Округи

У неділю, 21-го травня в залі української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Кеймор, Н. Й., відбувся з'їзд Округи СУА Північного Ню Йорку. Округа об'єднує шість Відділів і нараховує 182 членки.

Сцену просторої залі прикрашувала емблема СУА, числа приналежних відділів і напис — привіт. На столах при бічній стіні були розміщені світлини і альбоми, які документували діяльність Округи. Це заслуга хронікарки Округи Лідії Джус (120-ий Від.) і Анни Поліщук (49-ий Від.).

Голова Окружної Управи Марії Крамарчук привітала і запросила до Почесної президії голову Головної управи СУА Анну Кравчук, першу заступницю голови СУА Ольгу Тритяк і Софію Геврик — вільну членку.

Внесено прапор СУА (прапороносці: Марія Дранка, Олена Хомин і Ева Ковтало, 49-ий Від.), відмовлено молитву, відспівано гимн СУА та однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членок. Головою Президії вибрано Наталку Сантарсієро, голову 97-го Відділу, секретаркою — Христину Ковч, 47-ий Відділ.

М. Крамарчук привітала делегаток і гостей, між якими була членка Союзу Українок з Коломиї, д-р Марія Петрунів. Звернула увагу на те, що цьогорічний З'їзд включає святкування двох ювілеїв: 70-ліття наполегливої праці Головної управи СУА і 40-ліття праці Окружної Управи Північного Ню Йорку. Вручила почесні грамоти Округи членкам: Тетяні Шутер 47-ий Від., Оксані Салдит 49-ий Від. і Фелині Войтович 68-ий Від. Провід з'їзду перебрала голова Президії і почалися звіти членок Окружної управи — секретарки Зіни Джус, фінансової — Христини Венглъовської; референток — мистецько-музейної — Олі Лави, зв'язків — Марти Шміґель, суспільної опіки і стипендій — Тетяни Шутер, виховної — Лесі Телеги, пресової — Ірини Руснак, хронікарки — Ліди Джус і голови — М. Крамарчук.

Звіти виказали, що всі відділи працювали згідно з інструкціями Головної управи СУА. Всі Відділи є членами Українського Музею, а 47-ий Відділ є меценатом і приєднав з-поза членства 22-ох членів.

Звіт голови Округи М. Крамарчук доповнив образ проробленої праці.

На внесок Номінаційної комісії вибрано Окружну управу в такому складі: голова — Марта Стасюк, 97-ий Від. Баффало; заступниця голови — Марія Крамарчук, 47-ий Від. Рочестер; протоколярка і кореспонденційна секретарка — Надя Бергеншток, 97-ий Від. Баффало; фінаисова — Наталка Сантарсієро, 97-ий Від. Баффало; референтка зв'язків — Зіна Джус, 120-ий Від. Рочестер; хронікарка — Ліда Джус-Невмержицька, 120-ий Від. Рочестер; референтка музею і мистецтва — Надія Трач, 46-ий Від. Рочестер; референтка виховна — Леся Телега, 120-ий Від. Рочестер; референтка суспільної опіки і стипендій — Тетяна Шутер, 47-ий Від. Рочестер; вільні члени: Стефанія Осадца, 49-ий Від. Баффало, Стефа Вовкович, 46-ий Від. Рочестер; Контрольна комісія: голова — Ірина Дорощак, 49-ий Від. Баффало; члени: Марія Лилак, 49-ий Від. Рочестер, Фалина Войтович, 68-ий Від. Сиракюзи, Уляна Лоза, 49-ий Від. Баффало, Ірина Грасман, 120-ий Від. Рочестер.

Уступаючий довголітній голові М. Крамарчук А. Кравчук вручила із зворушливими словами подяки і признання за працю грамоту Головної управи. Рівночасно вручено дарунок від членок всіх відділів Округи, як вияв вдячности. Вкінці голова розповіла про працю і пляни Управи.

Словом привіту бенкет відкрила новообрана голова М. Стасюк і передала провід програми Н. Сантарсієро. Ведуча програмою представила гостей за головним столом. Молитву перед обідом провів о. декан Дмитро Лаптута.

Після обідової перерви святкову програму розпочато відчитанням привіту двох Округ і наданням почесного членства Округи М. Стасюк. Дальше ведуча програмою відчитала листу присутніх делегатів товариств і організацій та представила коротким життєписом голову управи СУА.

Змістовне слово виголосила уступаюча голова Округи М. Крамарчук.

Історію Округи Північного Ню Йорку розповіла Іванна Мартинець почесна членка Округи.

В музичній точці з грою на флейті виступала 15-річна Еймі Коссовська, правнучка письменниці Марії Маковської (псевдо Марія Остромира). Акомпаніяторкою на фортепіяні була молода Кім Вілкокс. Заслуженими оплесками винагороджено молодих виконавців.

В заключному виступі Ярослава Борачок у віршованій формі представила працю Головної управи протягом 70 літ, а зокрема передала подяку Окружній управі за 40-літню працю з відділами.

Ярослава Борачок

Пам'ятник жертвам комунізму у Львові

Львівська обласна Спілка Політичних В'язнів України (СПВУ) є ініціятором спорудження у Львові пам'ятника жертвам комуністичних злочинів.

Відомо, що в 1941 році у тюрмах Львова, Золочева, Дрогобича, Судової Вишні, Вінниці та інших тюрмах нашого краю були закатовані політичні в'язні, а це студенти, інтелігенція, свідомі селяни. Геноцид продовжився і в 1945-52 роках, як помста за спалах національно-визвольної боротьби нашого народу з московсько-большевицькими окупантами. Гинув цвіт нашої нації. Гинули кращі дочки й сини українського народу в сибірських краях на спецпоселеннях та в сталінських таборах. Всі замучені, закатовані заслуговують на пам'ять нашу й наших нащадків.

З ініціятиви СПВУ, 21-го червня 1992 року у Львові при вул. С. Бандери, навпроти тюрми Лонцького, посвячено камінь, де стоятиме пам'ятник. В цьому році почались роботи. Для проєктування і будівництва пам'ятника потрібні фонди. З метою збирання таких фондів відкрито в Укрсоцбанку Львова конто ч. 001700629 МФО 325019 з позначкою „Пам'ятник". Просимо вас, по можливості, надати фінансову допомогу для здійснення цього заходу, який знайшов велику підтримку громадськости. Ваші імена будуть опубліковані в часописі „Нескорені" та занесені в книгу пам'яті, що зберігатиметься в Національному Музеї.

Я. Малицький, голова СПВУ
В. Кубів, голова комітету

Помер проф. Т. Білостоцький, заслужений діяч Пласту та УНСоюзу

В четвер, 6-го липня ц. р., упокоївся в Бозі проф. Тиміш Білостоцький, довголітній заслужений діяч Пласту та предсідник 200-го Відділу Українського Народного Союзу, Товариства „Самостійна Україна" в Озон Парку, Н. Й.

Св. п. проф. Т. Білостоцький

Проф. Т. Білостоцький народився 6-го березня 1905 року у Львові, де закінчив середню школу та університетські студії із ступенем доктора філософії. Від наймолодших літ був він активним пластуном, опісля виховником Пласту в Україні та на еміграції, за що він одержав почесне звання пластуна сеньйора керівництва.

Після приїзду до Америки проф. Т. Білостоцький вже у вересні 1950 року став членом Українського Народного Союзу, а від 1973 року, коли він замешкав в Озон Парку, був вибраний предсідником місцевого 200-го Відділу УНСоюзу, Товариства „Самостійна Україна". За час його головування членство цього Відділу збільшилося до 200 членів завдяки його стараням та співпраці із секретарем цього Відділу Іваном Пригодою.

Поруч самовідданої праці в місцевому Відділі, делегатом якого був проф. Тиміш Білостоцький на конвенціях, брав він також участь у суспільно-громадському житті української громади Квінсу. Ще у 1957 році, коли місцева громада побудувала свою церкву Покрови Матері Божої, проф. Т. Білостоцький став диригентом хору та дяком цієї парафії і від того часу, завдяки його організаційним здібностям, влаштовував він там численні концерти та різні культурні імпрези.

Полишив покійний у глибокому смутку дружину Ольгу, сина Стефана з дружиною Христею, сестру Марію Дурбак з мужем Тарасом і родиною та сваху Кейту Насадюк.

Численна українська громада, зокрема члени Пласту та члени УНСоюзу, відпровадили тіло покійного на вічний спочинок в суботу, 8-го липня ц. р., із церкви Покрови Матері Божої в Озон Парку на український православний цвинтар св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Св. п. В. Василенко

Володимир Василенко, 82 роки, мешканець Савт Віндзору, Конн., улюблений муж Євгенії з дому Казала, помер у суботу, 29-го липня 1995 року, у Гартфордському шпиталі. Народився у Хоросткові, в Україні, а до Гартфорду прибув у 1950 році разом із своєю дружиною і двома дочками. Останніх 35 років проживав у місті Савт Віндзор. Був ветераном Другої світової війни. Після двоєлітнього затруднення у забезпеченевій фірмі Травелерс пішов на пенсію, але став співзасновником підприємства ВФВ Машін Ко. у Савт Віндзор.

Покійний Володимир був дуже активним в українській громаді Гартфорду, Конн. Був головою Окружного Комітету УНС Ню Гейвену, очолював 277-ий Відділ Унсоюзу, був членом дирекції Української Кредитівки „Самопоміч" в Гартфорді, членом СУМА, касиром ООЧСУ та УККА у Гартфорді, належав до парафії української католицької церкви св. Михаїла, був членом Дирекції Українського Народного Дому, як також належав до Товариства американських бжільників.

Крім дружини Євгенії залишив у смутку дві дочки, Галину з мужем Павлом Кебало у Савт Віндзорі, Надію з мужем Томою Корво у Колбрук, Конн.; в Україні двох сестер з мужами, Анну і Петра Галичів та Марію і Василя Гицелів; троє внуків, вісім правнуків.

Похоронні відправи відбулися у вівторок, 1-го серпня в год. 9:15 рано в Гартфорді, а відтак св.. Літургія в церкві св. Михаїла. Похоронення відбулося на українському кладовищі св. Михаїла в Гластонбирі.

Замість квітів можна складати датки на цілі парафіяльної школи св. Михаїла: St. Michaels Ukrainian Catholic School 125 Wethersfield Ave., Hartford, Conn. 06114.

Появилося нове видання

На книжкових полицях „американської України" появилося нове видання — збірка поезій „Назустріч сонячним вікам" авторства Євгена Крименка.

Чепурна 122- сторінкова збірка поезій Є. Крименка з присвятою дітям і внучці появилася з датою 1995 року завдяки Братству св. Андрея Первозванного при парафії свв. Володимира і Ольги в Чікаго. Мистецьке оформлення і обкладинка мистця Анатолія Коломийця. Ця найновіша збірка поезій Є. Крименка є третьою з черги — дві попередні „Крізь призму вічности" (1988 і) „Місця життя (1991)" — за тематикою є багатою і різноманітною, а її зміст — це лірика, релігійно-патріотичні вірші та переклади з інших мов: англійської, німецької і польської, де поруч поміщено оригінали.

Збірка коштує 10 дол. і її можна замовляти пишучи на адресу: Ewhen Iwankiw, 5487 N. Oconto, Chicago, Ill. 60656-1826.

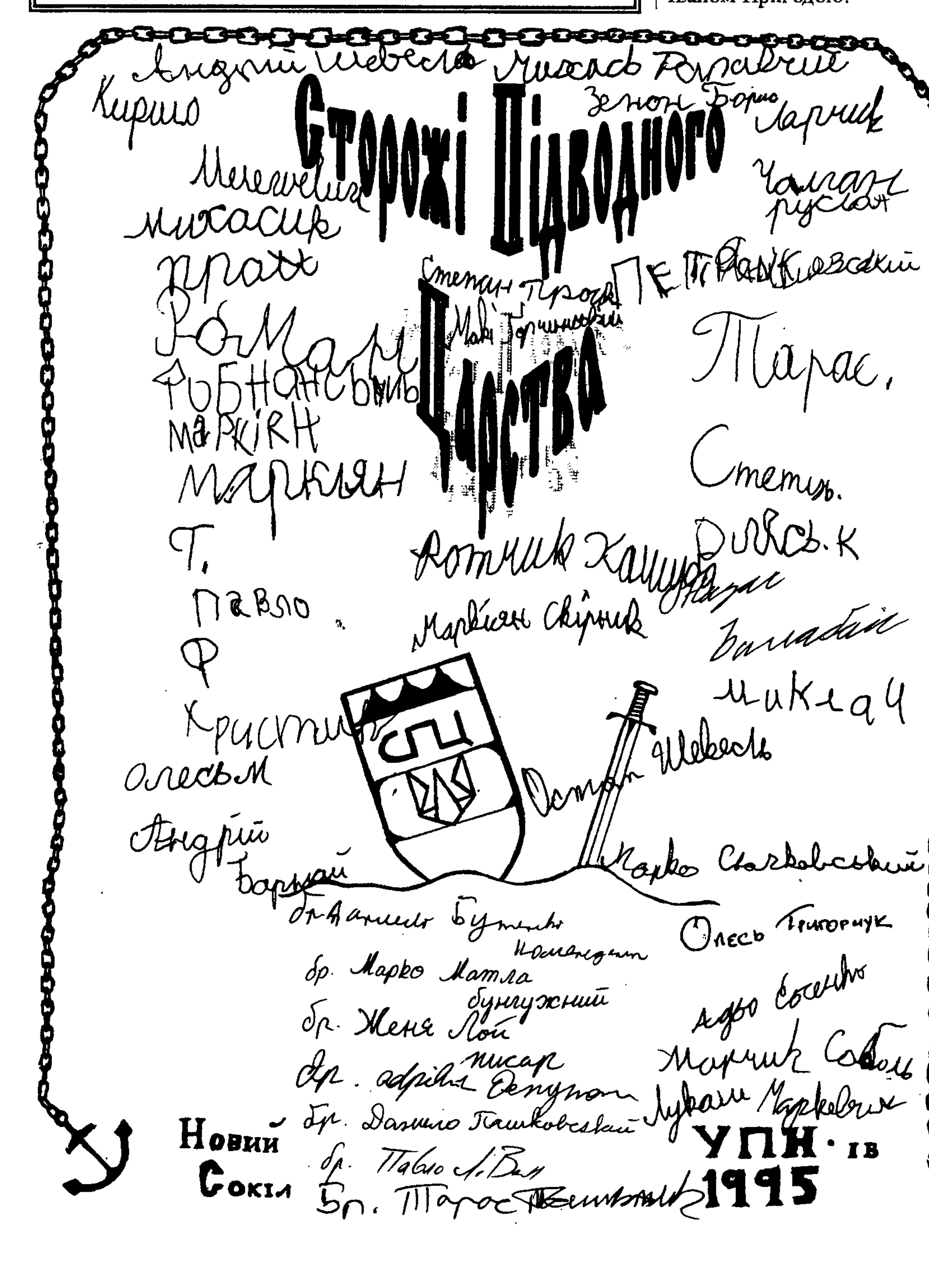
ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ Сулейман Демірель і голова Верховної Ради Грузії Едуард Шеварнадзе відкрили цими днями на кордоні між своїми країнами, в турецькому селі Тюркгезю, провінція Ардаган, контрольно-пропускний пункт. Згідно з цим домовленням, цей пункт служитиме не тільки для пасажирів, котрі їдуть до Туреччини чи до Грузії, але також для торговельних транспортів перевезень.

РАДА РЕВОЛЮЦІЙНОГО командування Іраку схвалила проголошену цими днями урядом країни амнестію для всіх політичних в'язнів. У найближчий час вони вийдуть з тюрем на волю. Урядовий декрет надає також право повернутися на рідну землю „втікачам з політичних міркувань", їм запропоновано повернутися в Ірак протягом двох місяців.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
бл. п.
ОЛЕНИ ГОНЧАРЕНКО-СИНГАЇВСЬКОЇ
буде відправлена Панахида відразу після СЛУЖБИ БОЖОЇ в українській православній церкві св. Юрія Переможця в Міннеаполісі, Мінн. в неділю 13-го серпня 1995 р.

Рідних, приятелів і знайомих просимо згадати покійну в своїх молитвах:

муж — ІВАН
син — АРКАДІЙ з родиною
донька — НАТАЛЯ з родиною
сестра — ІРИНА КМІТ з родиною.

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ
ділиться сумною вісткою з членами і громадою, що 28-го липня 1995 р. у Ню Йорку ненадійно відійшов у вічність

бл. п.
МИХАЙЛО БРОЖИНА
довголітній член Клюбу.
Родині покійного складаємо наше глибоке співчуття.

Вічна йому пам'ять!

УПРАВА УСК-у

Ділимося сумною вісткою, що 20-го липня 1995 року в Трентоні, Н. Дж. на 82-му році життя відійшов у вічність

бл. п.
ВАСИЛЬ ІЛЬЧЕНКО

ПОХОРОН відбувся в суботу 22-го липня на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишив у глибокому смутку:

дружину — ГАЛИНУ
сина — МИКОЛУ з дружиною МАРІЄЮ
дочки — ОЛЬГУ з мужем МИХАЙЛОМ
— ГАЛИНУ в Україні
внучки — ТАНЮ, ХРИСТИНУ, ОЛЮ
внуків — МИХАЙЛА і АНДРІЯ
брата і сестру в Україні.

ГРОМАДСЬКІ ІМПРЕЗИ

Редакційні вістки про громадські імпрези будуть поміщені у „Свободі" **тільки після появи платних оголошень** у щоденнику або „Українському Тижневику".

Редакція „Свободи"

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу

Пригадуємо, що вкладки за забезпеченеві грамоти є платні на 1-ий день місяця, а не при кінці.

Просимо своєю точною вплатою допомогти секретареві вашого Відділу на час розчислитися за збірку вкладок до Головної Канцелярії.

Головна Канцелярія УНСоюзу

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 492-го Відділу у Онтаріо, Канада

З днем 1-го серпня 1995 обов'язки секретаря 492-го Відділу перебрав новий секретар

ВОЛОДИМИР КАТРУШЕНКО

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mr. Volodymyr Katrushenko
206 Wilshire Ave.
Ottawa, Ontario
Canada K2C 0E5
(613) 225-5768

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 176-го Відділу у Чикаго, Іл.

З днем 1-го серпня 1995 р. обов'язки секретаря 176-го Відділу перебрав новий секретар

СТЕФКО КУРОПАС

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mr. Stefko Kuropas
126 Williams Dr.
Schaumburg, IL. 60193
(708) 294-7458

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 75-го Відділу

З днем 1-го серпня 1995 року 75-ий Відділ злучиться з Відділом 20-им, якого секретарем є:

РОМАН КУРОПАС

Просимо членів 75-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 20-го Відділу на адресу:

Mr. Roman Kuropas
24619 Hill
Warren, MI 48091
(313) 756-1627

Туреччина...

(Закінчення зі стор. 1)

відбулася зустріч із делеґацією Турецької аґенції міжнародної співпраці (ТІКА). Амбасадор Турецької Республіки Аджар Ґермен, який очолює делеґацію, заявив, що Туреччина ставить перед собою одним із завдань сприяти поліпшенню умов депортованих народів. Уже існує декілька проєктів у галузі будівництва та приватизації. Туреччина сприятиме збільшенню числа приватизованих підпрнємств та розвиткові культури в Криму. За словами директора аґенції ТІКА Арика, турецька сторона має намір побудувати для кримських татар 1,000 будинків.

Перший заступник міністра Олександер Гашицькнй повідомив, що цьогорічні фонди на будівництво Україна вже перерахувала, але тепер вишукується додаткових. Пропонувалося доручити будівництво двом кримським будівельним підприємствам, укомплектованим кримськими татарами.

За словами Віктора Яковлєва, начальника Управління у справах депортованих народів, у Криму нині мешкає 254,000 татар, із яких щонайменше 50 відсотків потребують житла. З боку ж держав, що утворилися на теренах СССР, жодної, навіть моральної підтримки в цьому питанні немає.

Плянується підписання меморандуму між ТІКА та Аґенцією координації міжнародної технічної допомоги щодо співпраці в галузі міжнародної технічної допомоги.

СПОРТОВІ ВІСТІ

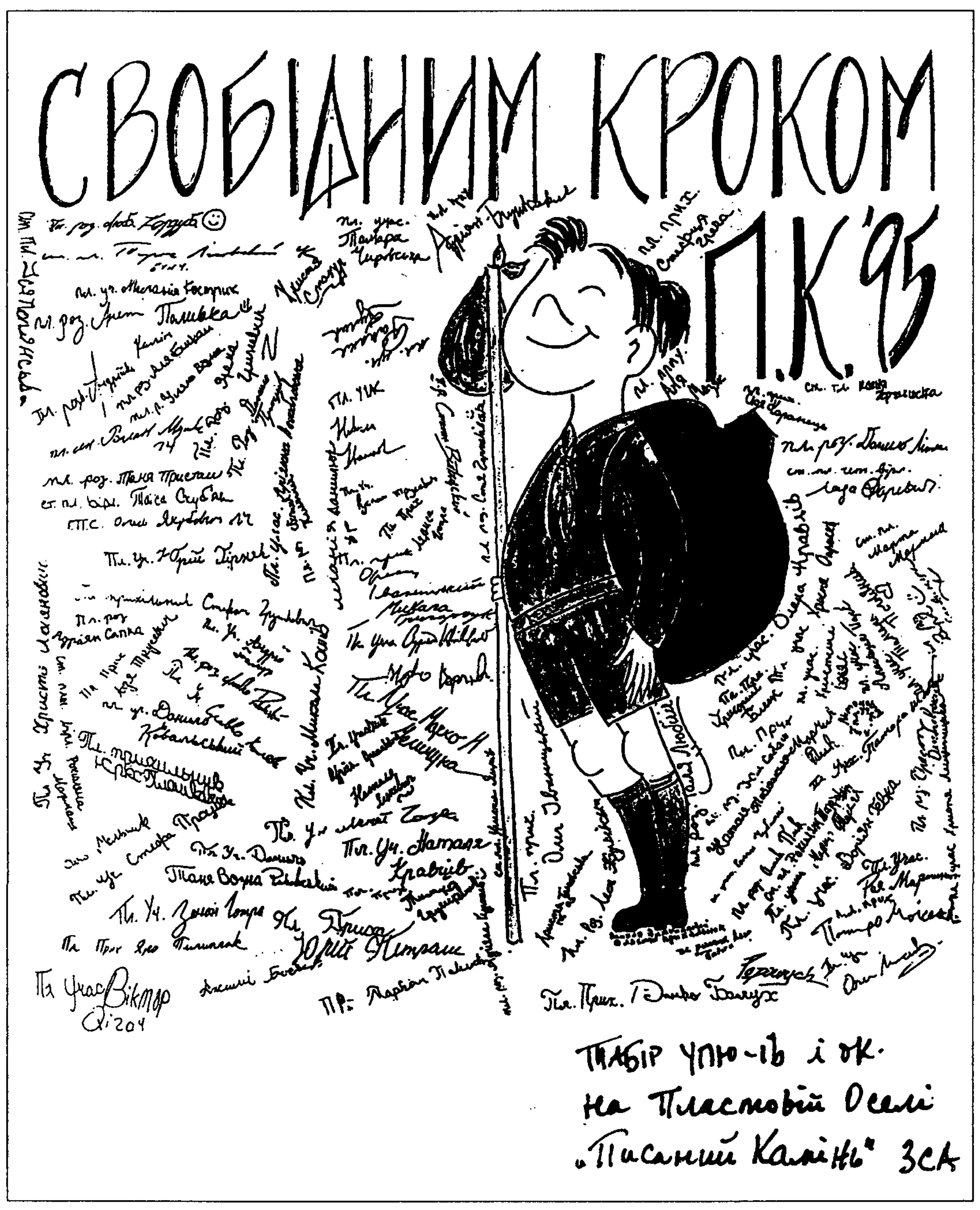
Редагує Омелян Твардовський

Успішно пройшов „Інтернаціональний" футбольний турнір

Ґлен Спей, Н. Й. (О. Т.). — Тут на площі оселі „Верховина", відбувся 5-ий з черги „Інтернаціональний" футбольний турнір, що його традиційно організує під патронатом УСЦАК УСВТ „Чорноморська Січ". В цьогорічному турнірі взяло участь п'ять сильних дружин, три українські і по одній — німецька та бразилійська. Змагання круговою системою, 2x20 хвилин, почалися в год. 9:30 рано і закінчилися 6:30 вечором.

У цьогорічних розгривках домінували німецькі футболісти з клюбу „Айнтрахт", які остаточно й здобули нагороди першунів турніру. Прнємну несподіванку глядачам справили футболісти СК СУМ „Крилаті" Йонкерс, які в цьому сезоні вже здобули звання чемпіонів II дивізії „Істерн Дистрикт Сакер Ліґ" Н. Й., цим разом між сильними конкурентамн вони зуміли вибороти 2-ге місце і поїхали до дому з трофеєм віцечемпіона турніру. В останній грі турніру вирішилася доля трофею за 3-тє місце, в ній змагалися дружинн УСК і УСВТ „Ч. Січ". Перемогли футболісти УСК і цим самим до цьогорічної колекції трофеїв за чемпіонати II і резервової дивізій в Космополітальній Лізі Н. Й. додалн ще один з цього турніру за 3-тє місце. Технічні висліди ігор звітного турніру: Айнтрахт, Ню Йорк — УСВТ „Ч. Січ", Нюарк — 3:1. Переможні ґолі для „Айнтрахту" здобули: Уісейн, Шаті і Руссо. Для „Ч. Січі" М. Варянка. СК СУМ „Крилаті" Йонкерс — УСК Ню Йорк — 3:1. Ґолі для „Крилатих" здобув М. Наданіш, для УСК М. Вестгол. „Бразилія" Ню Йорк — „Айнтрахт", Ню Йорк — 1:2. Ґолі для „Айнтрахту" здобули: Уісейн і МекМенус, для „Бразилії" Сидней. УСВТ „Ч. Січ" Нюарк — СК СУМ „Крилаті" Йонкерс — 2:0. Переможні ґолі для УСВТ „Ч. Січ" здобули: Ярошевич і Г. Сергіїв. УСК Ню Йорк — „Бразилія", Ню Йорк —3:3. Ґолі для УСК стрілили: Ясіне, Райх і Марійо, для „Бразилії": Сидней —2 і Франческо. СК СУМ „Крилаті" Йонкерс — „Айнтрахт", Ню Йорк — 0:0. УСВТ „Ч. Січ" Нюарк — „Бразилія" Ню Йорк — 0:0. УСК Ню Йорк — „Айнтрахт" Ню Йорк — 0:0. СК СУМ „Крилаті" Йонкерс — „Бразилія" Ню Йорк — 3:1. Переможні ґолі для „Крилатих" здобули: Лановський —2 і Т. Яворський, для „Бразилії" — Хіаніо. Суддювали офіційні судді Американської футбольної федерації, українці Володимир Гивель і Михайло Сергіїв. Провідником турніру був О. Твардовський. В проводі турніру були: М. Стебельський (голова УСВТ „Ч. Січ" і УСЦАК), М. Паливода (ланковий футболу УСЦАК) і Я. Ґавур, управитель оселі „Верховина". Кінцевий показник табелі ігор турніру:

1. „Айнтрахт" Ню Йорк — 6:2 точок і 5:2 ґолів.
2. СК СУМ „Крилаті" Йонкерс — 5:3, 5:4,
3. УСК Ню Йорк — 4:4, 6:6.
4. УСВТ „Ч. Січ" Нюарк — 3:5, 3:5.
5. „Бразилія" Н. Й. — 2:6, 4:6.

СТОРІЧЧЯ ОСВІТНІХ...

(Закінчення зі стор. 2)

Коли у вересні 1914 року російський фронт наближався до Перемишля, поляки це використовували до порахунків з українцями. Так, на вулиці „На Бузьку" стояв хрест. Тут переходячий відділ мадярської кавалерії, підбуреним міським шумовинням, зарубав шаблями 42-ох українців, яких вели закованих вулицею як підозрілих у державній зраді. Мадяри („братанки", як їх афекціоновано звали поляки) були темпераментно дуже скорі до таких екзекуцій. Недалеко від міста було село Пикуличі, де у 1918-19 рр. був рід табору для інтернування поляками всяких „небажаних елементів" (тобто українців). Була це, властиво, рання форма концентраційного табору, де багато інтернованих чи пізніше військовополонених, згинуло від тифу та злого трактування. Був звичай серед молоді ходити на Зелені Свята урочистим походом на могили тих нещасних, похованих під величним хрестом (недавно відновленим) у Пикуличах. При тому були часті зудари з польською поліцією.

Все це скінчилося у вересні 1939 року, коли до Перемишля прийшли большевики та поробили із гімназій десятирічки. Українське організоване життя, як ми його бачили дотепер, припинилося. Вихованці українських гімназій роз'їхалися по цілому світі. Особливо багато опинилося їх у Львові, де 29-30 серпня цього року думаємо відсвяткувати століття тих інституцій, про які можемо сказати, парафразуючи слова рнмського поета Верґілія, „exegimus monumentum aere perennius", тобто „ми збудували собі пам'ятник, міцніший криці", у формі тривалої контрибуції до українського культурного, суспільного й політичного життя. Пам'ятаймо: якщо Галичина — украіиський П'ємонт, то Перемишль був деякий час „П'ємонтом П'ємонту"!

УКРАЇНА...

(Закінчення зі стор. 2)

Цікавим є явище, про яке постійно говорять, що, мовляв, коли немає настанови анґажувати сухопутні війська проти сербів, то рівночасно воєнне летунство є також безсиле бути цим фактором, який примуснв би сербів стримати свої воєнні акції. Цілком безпідставно твердять нібито експерти ООН, що летунство є тільки допоміжним чинником і без сухопутних сил не є вирішальним чинником. Очевидно, що тут є дещо правди, але це залежить від окремої ситуації, бо, наприклад, коли американське летунство в Іраку, маючи відповідно окреслений плян дії, зламало хребет іракської армії, то модерне летунське озброєння мало і має всі шанси знищити гнізда сербських мінометів, ракет і артилерії у будь-якій смузі боїв у Боснії, а в додатку до тактичних завдань може сміло заатакувати запаси зброї, комунікацію і військове постачання. Завдання може сміло виконати летунство НАТО й Америки, тільки потрібно віддати цю справу військовим чинникам і хотіти це реалізувати.

Врешті варто нам устійнити, які консеквенції буде мати для нас конфлікт у Боснії в майбутньому. Поминаючи факт, що з приводу цього конфлікту знищено українську громаду, яка мала своє зорганізоване громадсько-релігійне життя, а в додатку до цього група наших миротворців вже втратила 12 вояків забитими і 49 пораненими, а в останні дні 79 потрапили в полон до сербів, коли вони захопили місто Жепу. Це — одна сторона медалі, та, однак, найважливішим є далекойдучі наслідки конфлікту у Боснії. Немає тепер сумніву, що Україна не може покладати великих надій на допомогу ООН чи НАТО, якщо б зайшла потреба. Ситуація може змінитися. Та, на жаль, завдання цих двох інституцій зведене до ролі дискутантів круглого стола, тому чи буде зміна в майбутньому — тяжко передбачити. В той же час всі шляхи вказують, що иашнм завданням є зосереджуватися на свої власні сили.